

Naturskyddsföreningen
Alvesta

FISKGJUSEN

Nr 51, våren 2017

En av vinnarbilderna i 2016 års fototävling "Pollinerare". Bilden visar en humlebagge i Jungfru Marie nycklar.

Foto: Johan Marand

<http://alvesta.naturskyddsforeningen.se/>

Styrelsen

Postmottagare

Karin Sahlström

Marieberg

342 34 Alvesta 0472-106 37

Sekreterare

Britt Ask Rydgård

Åkarvägen 39

342 33 Alvesta 0472-480 77

Kassör

Elisabeth Ebbesson

Växjövägen 51

342 34 Alvesta 0472-134 11

Roland Bengtsson

Ölsåkra Slottet

340 37 Torpsbruk 0472-711 13

Per Darell

Rökesvens väg 14

342 34 Alvesta 0472-129 19

Johan Marand

Mörhult Västregård

342 52 Vislanda 076-146 09 36

Stefan Bjärnberg

Blädingevägen 8

342 36 Alvesta 070-595 40 93

Suppleanter

Björn Martinsson

Åkarvägen 35

342 33 Alvesta 076-162 21 46

Anna Gilius

Mäster Osbecks väg 4

342 34 Alvesta 070-686 00 68

Styrelsens gemensamma e-postadress:

alvestanatur@gmail.com

Vårens och sommarens program

Länsstämman

Söndagen den 23 april kl 9:30–16:00 (prel sluttid)

Vi i Alvestakretsen står i år som värdar för länsstämman. Alla är välkomna att delta i så väl exkursioner som årsmötesförhandlingar.

Dagen inleds med en exkursion till Klosterområdet och avslutas med en exkursion till tallskogen norr om Hagaparken. Däremellan lunch och årsmötesförhandlingar.

Arrangör: Naturskyddsföreningen Alvesta

Lokal: **Folkets hus, festsalen.** Dock samling vid 9:30 på parkeringen öster om stationen, för promenad till Kloster.

Anmälan: **Anmälan** för deltagande i fika och lunch **senast den 17 april** görs till monikabivall@hotmail.se. Ingen anmälan krävs för deltagande i exkursionerna och årsmötesförhandlingarna.

Kontakt: Per Darell 0472-129 19 (endast angående exkursionerna).

Hjälp till att bekämpa en invasiv art – jättebalsamin

Onsdagen den 9 maj kl 17

Kring Alvesta tätorts nyaste promenadslinga växer inte bara buskar och träd och frodas inte bara vårblommor. Där finns dessvärre också jättebalsamin, som är en invasiv (invaderande) art och som därför ska bekämpas. Jättebalsamin är ettårig och kan därför bekämpas genom att man skär av den på våren, innan blomning.

OBS! Ta med sekator och handskar samt gärna fikakorg med något varmt att dricka. Bekämpningen kommer att pågå ytterligare några kvällar.

Arrangör: Naturskyddsföreningen Alvesta

Samling: Vid promenadslingans start, Sjölyckan, kl 17

Kontakt: Elisabeth Ebbesson, 0472-134 11. Ingen anmälan.

Jättebalsamin.

Foto: Per Darell

Se vårblommor i Holmaskogen

Söndagen den 21 maj kl 10 till ca kl 13

Vi får följa med Växjökreten på exkursion till Holma, som är en av länets högst belägna byar. Holma ligger mellan Växjö, Lammhult och Alvesta. På en sluttning åt sydväst finns Holmaskogen med ädellövskog och på våren blommar här blåsippor som sedan följs av lungört och många andra mer eller mindre kända vårblommor. Här finns också många intressanta lavar och mossor.

Arrangör: Naturskyddsföreningen Växjö

Plats: Holmaskogen. Samåkning från Alvesta sker från Allbotorget där vi samlas kl 9. Även från Norrtullskolan, Växjö, sker samåkning kl 9.

Kontakt: Uno Petersson, 070-588 56 14, uno_p@hotmail.com. Ingen anmälan.

De vilda blommornas dag i Spåningslanda

Söndagen den 18 juni kl 10

I år firar vi De vilda blommornas dag i Alvesta tätort igen (det var tre år sedan sist, då vi var i Bruntes hage). Nu ska vi få uppleva växter både på land, i strandkanten och i vattnet.

Arrangör: Naturskyddsföreningen Alvesta

Samling: Badplatsen vid Spånen

Kontakt: Per Darell, 0472-129 19. Ingen anmälan.

Bussutflykt till nationalpark Norra Kvill

Söndagen den 10 september (heldagsutflykt)

Följ med på bussutflykt till en av få urskogar i södra Sverige. Här finns mossbeklädda stenblock och en och annan trolsk tjärn. Personal från länsstyrelsen guidar oss. Efteråt åker vi söderut via Vimmerby till Ingebo hagar, där vi äter sopplunch (vegetarisk soppa med bröd). Här finns också en gårdsbutik och vandringsleder (se www.ingeboghagar.com).

Arrangör: Naturskyddsföreningen Växjö och Alvesta

Avresa: Folkets hus i Alvesta kl 8:30, Norrtullskolan i Växjö kl 9:00; tillbaka i Växjö ca kl 19.

Medtag: Fika till för- och eftermiddagen. Kläder efter väder; stövlar kan vara bra oavsett väderlek.

- Pris:** Medlemmar: 290 kr/person. Övriga: 340 kr/person. Bussresa, guidning och lunch ingår.
- Anmäl:** Anmäl dig **senast den 27 augusti** till alvestanatur@gmail.com och **betala samtidigt** in avgiften till Växjökreten: bg 5158-7178
- Kontakt:** Karin Sahlström, 0766-27 93 83

Källexkursion

Lördagen den 7 oktober

Mer information kommer i nästa nummer av Fiskgjusen, men boka datumet!

Arrangör: Naturskyddsföreningen Växjö och Alvesta

Medtag: Fika, stövlar, lupp.

Riktiga skogar och andra...

Text: Johan Marand (samt foto denna sida) och Per Darell

Den 19 november 2016 besöktes tallskogen mellan Hagaparken och Västermad i Alvesta, som verkligen kan beskrivas som ”en riktig skog”.

Skogen är en riktig pärla i Alvesta eftersom den ger möjlighet att uppleva naturlig skog så tätortsnära. Skogen är olikåldrig, flerskiktad, har mycket död ved, rotvältor och olika fuktighet. Då den ligger nära tätortens skolor är den

Flerskiktad och olikåldrigt med död ved: kännetecknen för naturskog.

också viktig ur pedagogisk synpunkt, för förståelse av naturliga ekosystem i ett alltmer teknifierat och ensidigt skogsbruk.

Innan Salens sänkning var delar av området periodvis under vatten, och har i stort varit opåverkat sedan 1930-talet. Skogen är ovanligt rik på död ved i form av lågor och högstubbar av gran, tall och björk. På dessa växer intressanta mossor, lavar och svampar. I den mer öppna delen växer rikligt med hänglavar. Insekter i den döda veden ger föda åt flera fågelarter bl.a. spillkråka och gröngöling.

Brunpudrad nållav.

Foto: Roland Bengtsson

Under exkursionen tittade vi på flera signalarter (arter som indikerar höga naturvärden i skog) och rödlistade arter, t.ex. lavarna kortskaftad ärgspik och brunpudrad nållav, och mossorna stor revmossa, vågig sidenmossa och långfliksmossa.

Det milda novembervädret passade också bra för en stunds fika.

Medborgarförslag om kommunens skogspolicy

Eftersom den ovan beskrivna tallskogen inte är regel utan ett lysande undantag i trakten av Alvesta, så har Per Darell lämnat in ett medborgarförslag angående kommunens skogspolicy.

I medborgarförslaget framhåller Per hur viktig den tätortsnära naturen är för att vårda gamla kulturlandskap och för att befrämja friluftsliv och hälsa. Medlet är inte att låta all skog stå obrukad, utan att bruka den med plockhuggning och med naturlig föryngring. Och det här gäller förstås inte bara i närheten av Alvesta tätort, utan i hela kommunen.

På så sätt kan man både behålla de värdefulla arter som finns kvar och på sikt få fler sådana arter.

Pers föreslår att kommunen:

1. arbetar fram en ny hyggesfri skogspolicy som gäller för kommunens produktiva skogsmark. En policy som gynnar ett rikt växt- och djurliv och befrämjar friluftsliv och hälsa.
2. skyddar de mest värdefulla områdena som kommunala reservat. De inventeringar som hittills gjorts av naturvärden i Alvesta tätort kan var ett första

underlag. Det är också angeläget att bedömningar av andra delar av kommunen görs inom en snar framtid.

3. inventerar värdekärnor med avseende på natur och kultur inom kommunen. Viktiga områden är områden med gamla ädellövträd på äldre kulturmarker.

Hela medborgarförslaget kan läsas på vår webbplats.

Hasselskog vid Spåningslanda

Foto: Per Darell

Aktuellt kring kommunens planförslag

Text: Britt Ask Rydgård och Per Darell

Det har hänt en del sedan vi gjorde förra numret av Fiskgjusen, framför allt när det gäller kommunens detaljplan för Horgenäs.

Detaljplan för del av Horgenäs 1:6, Ulvön

Mark- och miljödomstolen beslöt den 17 oktober att upphäva kommunens detaljplan för området, vilken innebar omfattande bebyggelse.

Kommunen överklagade sedermera till Mark- och miljööverdomstolen (Svea hovrätt), men kommunen gavs inte prövningstillstånd. Det beslutet går inte att överklaga och Åsnens strand har därmed tillsvidare fredats i dess mest ostörda del.

Fördjupad översiktsplan för Alvesta tätort

Föreningen har lämnat ett remissvar, den 1 november 2016. Det finns att läsa i sin helhet på vår webbplats (titta under menyvalet ”Aktuella frågor”).

Kommunen bearbetar nu inkomna remissvar och översiktsplanen kommer i en ny version längre fram. Man kommer att kunna ha synpunkter även i detta steg.

Läs mer här: <http://www.alvesta.se/Bostad--Miljo/Fysisk-planering/Oversiktsplan/fop-alvesta-tatort/>

Trädgårdsdag på Tyrolen sön 7 maj

Text: Karin Sahlström

Välkomna till Tyrolen söndagen den 7 maj, kl 10–15 då föreningen Hållbara Blädinge åter anordnar inspirationsdag för alla som odlar sin trädgård.

Temat för denna vårdag är *potatis* – det blir information om olika sorter samt smakprov m m! Det bjuds också på två föreläsningar om jord (R Eskilsson) och höns (D Lööv).

Naturskyddsföreningens arbetsgrupp ”Schyssta produkter i badrumsskåpet”, kommer att ha ett stand där vi informerar om 4 produkttyper (sololja för barn, deodorant, tandkräm och nagellack) och visar på schyssta alternativ!

Locka humlor och fjärilar till din trädgård

Text och foto: Per Darell

Finns det något härligare än en stund i solen mitt bland blommande sommarblommor och buskar där fjärilar, bin och humlor flyger runt och surrar? Vill man uppleva detta, gäller det att skapa en miljö som de trivs i, för olika växter attraherar våra insekter i olika grad. Här beskriver jag mina planer.

För fjärilslarverna finns det ängsbräsma i gräsmattan, brännässlor i hörnen och timjan i landet. I en del av gräsmattan får *ängsbräsman* som blomma ut till i början av juni, då jag sedan slår med lie. Ängsbräsma är värdväxt för aurorafjärilens larver. Aurorafjärilen är vit och hanens framvingar har inslag av orange. *Brännässlorna* är värdväxt för påfågelläda, vinbärsfuks, näselfjäril och amiral. *Timjan* är värdväxt för flera olika arter som skäckmalar och fjädermott.

Om värdväxterna är fjärilarnas barnkammare (larverna äter bladen) är nektarväxterna till för de vuxnas liv så de orkar flyga och för fortplantningen. *Timjan, lavendel, isop, salvia, gurkört, kaprifol och mynta* är de växter jag har satsat på som nektarväxter. En del fjärilar vill också ha vatten, savande träd eller ruttna

frukter. Jag har sett skator bekvämt gå och plocka berusade amiraler som ätit av mina jästa frukter.

I år skall jag så eller plantera *ängs- och åkervädd*. Den drar till sig många fjärilar. Extra roligt skulle det vara om de besöktes av bastardsvärmare. Värdväxter för några bastardsvärmare är *klöver* och *vicker* så jag kanske låter en *kråkvicker* vara kvar i landet även om den sprider sig friskt och klöver har jag i gräsmattan.

Fjärilarna gillar förutom växterna att miljön skall vara solig och vindskyddad. På <http://www.lepidoptera.se/> kan du se vilken värdväxt din favoritfjäril vill ha.

Många vildbin och humlor har minskat kraftigt så kan man gynna dom i sin trädgård är det bra. Humlorna bor gärna i hål i gräsmattan eller i hålrum i omgivande träd. De första honorna som kommer fram tycker om min *lungört*. Humlorna gillar sedan *klöver* i gräsmattan och *gurkört* i landet.

Godis för humlor hos en granne som klipper med "vanlig" gräsklippare.

Foto: Per Darell

En iakttagelse jag gjort är att i gräsmattor som klipps av robotgräsklippare är det ofta väldigt lite blommor och insekter. Troligen klipps växterna så ofta (eller blir de för korta) att de inte hinner blomma. Det borde gå att ställa in klipphöjd och antal klippningar för att optimera blomning av några lågvuxna blomväxter. Några granntädgårdar som klipps med traditionell gräsklippare kan ha mycket rikligt med t ex klöver, brunört, tusensköna. Min egen gräsmatta har förutom gräs och ängsbräsma även vitklöver, teveronika och smörblomma.

Lycka till med att göra din trädgård till ett paradiset för bin, humlor och fjärilar!

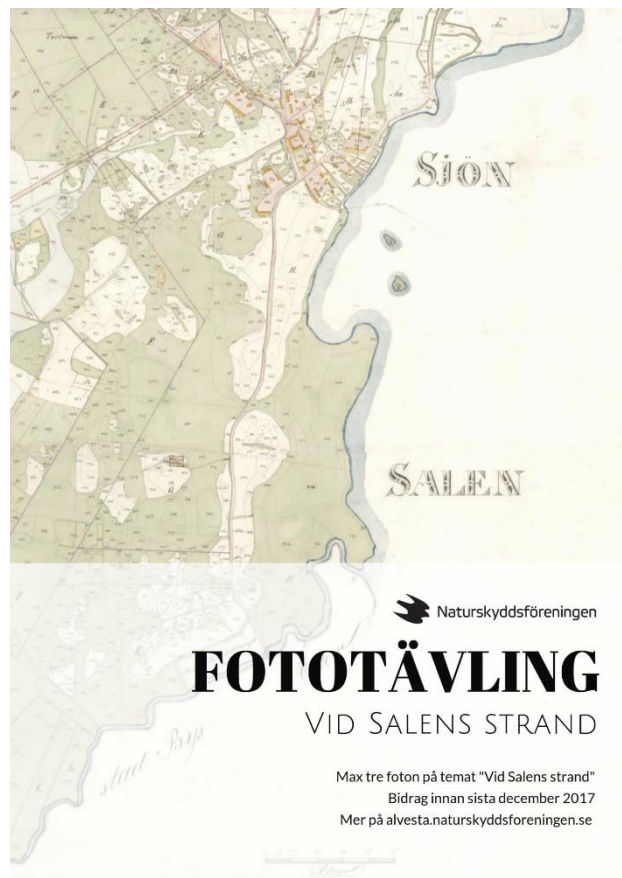
Fototävlingen 2017 – Vid Salens strand

I år valde vi ett friare tema till vår fototävling och till skillnad från vid fotografering av pollinerare, så går det utmärkt att fånga intressanta platser även med en enkel mobilkamera. Därför hoppas vi på ännu fler bidrag i år.

Som vanligt gäller att du måste ha skickat in dina högst tre foton innan året är slut.

Mer information om tävlingsreglerna hittar du på vår webbplats (se baksidan av tidskriften).

Leta upp och dokumentera ditt favoritställe i sommar!

Till minne

Text: Per Darell

Stig Johnsson, Grimslöv, har lämnat oss, närmare 94 år gammal. Stig var en inspiratör för oss i Naturskyddsföreningen, genom sin glädje och nyfikenhet på naturen.

Stig var en pionjär när det gäller att kartlägga fågelliv och flora runt Åsnen. Under flera decennier följde han fågellivet vid Åsnen och engagerade sig för Huseby-maden. Stig var också med i Smålands floras inventeringar under 80- och 90-talen. Stig berättade gärna om sina erfarenheter av natur och kultur i Skatelöv.

I en lövskog nära sin bostad har Stig gjort en vacker promenadslinga. Under många år var han ordförande i Alvestakretsen.

Stig Johnsson fotograferad av Johan Christensen. Bilden publicerad med tillstånd av Smålandsposten.

Fettuccine med chilifrästa räkor

4 portioner

Med solen och vårvärmen riktade mot oss är lite färskpasta med krämig ostsås och chilifrästa räkor lättlagat och lagom lättsmält. Lite italienskt och asiatiskt på en och samma gång. Ett naturvin till det fungerar dessutom alldeles utmärkt. Använd förstås ekologiskt odlade råvaror, så långt det bara går!

200 g MSC-märka skalade räkor

1 msk olja

1–2 tsk chilipulver

½ purjolök

1 knippe rädisor

2–3 klyftor vitlök

1 msk smör eller olja

400 g färsk bandpasta,
gärna fettuccine tricolore

2 dl crème fraiche

1 dl mjölk

3 dl riven ost

salt och svartpeppar

1. Plocka fram dina ingredienser. Tillagningen är över på några minuter.
2. Lägg dina tinade räkor i en skvätt olivolja, krydda med någon tesked chili. Rör om och låt det dra ett tag. Fräs till räkorna i stekpannan.
3. Strimla en bit purjolök, tärna några rädisor och skiva några vitlöksklyftor.
4. Koka bandpastan enligt instruktionerna, vanligtvis 3–4 min.
5. Stek purjon, rädisorna och vitlöken i en kastrull så att den blir lite mjuk. Häll i crème fraiche, mjölk och ost. Rör om. Låt osten smälta. Smaka av med salt och peppar.
6. Dags att servera. Häll ostsåsen över pastan och toppa med räkorna. Ett frasigt knäckebröd kompletterar bra.

Text och foto: Björn Martinsson

Ännu ett foto från vår fototävling *Pollinerare*

Foto: Tore Sjöqvist

Flera av vinnarbilderna i 2016 års fototävling hade fotograferats i trädgårdsmiljö, men här ser vi en bild från en härlig sommaräng med citronfjärilar på ängsvädd. Något att se fram emot när våren inte alltid går framåt i den takt vi hoppas!

Var med och påverka de stora miljöfrågorna

Naturskyddsföreningen är en ideell miljöorganisation. Vi sprider kunskap, kartlägger miljöhot, skapar lösningar samt påverkar politiker och myndigheter såväl nationellt som internationellt. Dessutom står vi bakom världens tuffaste miljömärkning Bra Miljöval.

Bli medlem genom att fylla i formuläret på webbplatsen:

www.naturskyddsforeningen.se eller SMS:a ”MEDLEM” till 72900.

Medlemskapet kostar 24 kr/mån eller 295 kr/år. Är du under 26 år kostar det 16 kr/mån eller 195 kr/år (då ingår även medlemskap i Fältbiologerna).

För hela familjen kostar det 30 kr/mån eller 365 kr/år.

Du gör en viktig insats för miljön genom att bli medlem!